Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»
Циклова комісія освітніх компонентів, що формують
загальні та спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«01» вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**Основи медсестринства**
Галузь знань	**I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
Спеціальність	**I5 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Сестринська справа**
Форма навчання	**Денна**
Освітньо-професійний ступінь	**Фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS	**11**
Загальна кількість годин	**330**
Розробник:	**Білоконь Ірина** **Яковець Оксана** **Єрмоленко Наталія**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
протокол від 01.09.2026 року № 1
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ МЕДСЕСТРИНСТВА»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-кваліфікаційний ступінь, форма навчання	
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	І5 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Форма навчання:	денна
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов’язкова
Обсяг кредитів ECTS	11
Загальна кількість годин:	330
аудиторних	222
	із них: лекції 34 практичні заняття 188
самостійна робота здобувача освіти, у тому числі індивідуальна	108
підготовка та проведення екзамену	30
Кількість модулів	4
Форма підсумкового контролю	залік, екзамен
Найменування показників навчальної дисципліни	
Навч.рік підготовки	2026/2027
Термін вивчення дисципліни	III, IV семестри

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин по семестрам відповідно до робочого навчального плану

Семестр	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Підготовка та проведення екзамену	Семестровий контроль
I	135	16	84	35		залік
II	195	18	104	43	30	екзамен

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 год.

ІІ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення дисципліни здобувачі освіти ***повинні знати:***

- теорію і філософію медсестринської справи;
- основні потреби людини;
- роль сестри медичної (брата медичного) у збереженні індивідуального та громадського здоров'я;
- структуру закладів охорони здоров'я;
- функціональні обов'язки сестри медичної стаціонару;
- основні види медичної документації приймального і соматичного відділень, правила їх оформлення;
- визначення поняття медсестринської справи, її основні функції;
- історію розвитку і становлення медсестринської справи;
- роль сестри медичної (брата медичного), як спеціаліста в системі охорони здоров'я, її (його) основні завдання, права та обов'язки;
- заходи профілактики інфекцій і інфекційний контроль в ЗОЗ, способи, методи досягнення інфекційної безпеки;
- репроцесинг: види і методи дезінфекції та стерилізації, їх характеристики;
- лікувально-охоронний режим: визначення, шляхи забезпечення;
- основні принципи лікувального харчування;
- особливості спостереження і догляду за пацієнтами в гарячці;
- особливості спостереження і догляду за пацієнтами з порушеннями функціонального стану органів дихання, кровообігу, травлення, сечової системи;
- догляд за тяжкохворими та агонуючими;
- основні методи лабораторних досліджень, їх принципи, підготовку пацієнтів до лабораторного обстеження;
- характеристику рентгенологічного та ендоскопічного методів дослідження, особливості підготовки пацієнта до обстеження за допомогою цих методів;
- основи санології;
- необхідність впровадження медсестринського процесу в медсестринську освіту і практику;
- характеристику етапів медсестринського процесу;
- чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- здійснювати медсестринський процес;
- документувати медсестринський процес;
- забезпечити інфекційну безпеку пацієнта і сестри медичної;
- навчити пацієнта та членів його сім'ї навичкам само- і взаємодогляду;
- професійно спілкуватися;
- виконувати санітарне оброблення пацієнта;
- готувати і застосовувати дезінфекційні розчини;
- проводити стерилізацію;
- організовувати лікувальне харчування в закладі охорони здоров'я;
- годувати тяжкохворих;
- вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, добовий діурез, водний баланс;
- застосовувати газовідвідну трубку, клізми;
- проводити катетеризацію і промивання сечового міхура м'яким катетером;
- виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури;
- застосовувати лікарські засоби: ентерально і парентерально;
- готувати пацієнта до лабораторного, рентгенологічного, ендоскопічного та ультразвукового методів дослідження;
- оформляти медичну документацію;

- давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім'ї;
- проводити просвітницьку роботу (оформлювати санітарні бюлетені, бесіди, рекомендації).

Здобувачі освіти бути поінформовані про:
- досягнення медицини, що втілюються в практику охорони здоров'я;
- нові лікарські засоби і методи їх застосування, нові методи діагностики захворювань; екологічний та санітарно-епідеміологічний стан регіону, країни.

III. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумови для вивчення дисципліни:
- ґрунтується на попередньо вивчених дисциплін: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Основи латинської мови з медичною термінологією», «Мікробіологія», «Основи медичної психології»;
- інтегрується з такими дисциплінами: «Медсестринство в хірургії», «Медсестринство в педіатрії», «Медсестринство у внутрішній медицині», «Медсестринство в акушерстві та гінекології», «Медсестринство в інфектології», «Медсестринство в офтальмології», «Медсестринство в оториноларингології», «Медсестринство в онкології», «Медсестринство в сімейній медицині», «Основи профілактичної медицини», «Громадське здоров'я та громадське медсестринство».

IV. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними видами занять є лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота здобувачів освіти та консультації. У разі роботи в дистанційному режимі використовується віртуальне навчальне середовище Google Classroom. Лекції проводяться за допомогою платформ електронної комунікації Zoom, Google Meet або аналогічних. Поточна комунікація з викладачем здійснюється в месенджерах Viber, WhatsApp, Telegram тощо (за вибором академічної групи).

Необхідне обладнання

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища GoogleClassroom.

У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач освіти має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

V. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ЗДОБУТІ КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей НРК

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання Зн1 Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	Уміння/навички Ум1 Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання Ум2 Знаходження творчих рішень або	Комунікація К1 Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання К2 Донесення до	Відповідальність і автономія АВ1 Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін АВ2

		відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних Ум3 Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності	Покращення результатів власної діяльності і роботи інших АВ3 Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях				
Загальні компетентності				
ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	**Зн1**	**Ум1, Ум2,Ум3**	**К1**	**АВ2**
ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та	**Зн1**	**Ум1, Ум2**	**К1**	**АВ2**

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.				
ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	**Зн1**	**Ум1**	**К1,К2**	**АВ1, АВ2**
ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	**Зн1**		**К2**	**АВ**
ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	**Зн1**	**Ум2,Ум3**	**К2**	**АВ1**
ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.	**Зн1**	**Ум1**	**К1,К2**	**АВ2**
Спеціальні компетентності				
СК 1 Здатність до застосування професійних	**Зн1**	**Ум1**	**К1, К2**	**АВ1, АВ2,АВ3**

стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.				
СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.	**Зн1**	**Ум1**	**К1**	**АВ1, АВ2**
СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.	**Зн1**	**Ум1, Ум3**	**К1,К2**	**АВ1, АВ3**
СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи	**Зн1**	**Ум1, Ум2**	**К2**	**АВ1, АВ2**

особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.				
СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.	**Зн1**	**Ум1, Ум2,Ум3**	**К1, К2**	**АВ1,АВ2, АВ3**
СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.	**Зн1**	**Ум1**	**К1, К2**	**АВ1,АВ2**
СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та	**Зн1**	**Ум1, Ум2**	**К1,К2**	**АВ1, АВ2**

сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.				
СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.	**Зн1**	**Ум1**	**К1**	**АВ1,АВ2, АВ3**
СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.	**Зн1**	**Ум1**	**К1,К2**	**АВ2**
СК 11 Здатність до застосування сукупностей	**Зн1**	**Ум1, Ум2,Ум3**	**К1**	**АВ1, АВ2**

втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.				
СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).	**Зн1**	**Ум1**	**К2**	**АВ1, АВ3**
СК 13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.	**Зн1**	**Ум1, Ум3**	**К1,К2**	**АВ1, АВ3**
СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	**Зн1**	**Ум1**	**К1,К2**	**АВ1, АВ2**

СК 15 Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію.	**Зн1**	**Ум1, Ум2,Ум3**	**К1**	**АВ1, АВ3**

Результати навчання. Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Основи медсестринства», які визначені освітньо-професійною програмою «Сестринська справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 223 Медсестринство є:

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.
РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.
РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.
РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.
РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.
РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

VI. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (СТРУКТУРА) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва змістових модулів і тем	У тому числі			
		Лекції	Практичні	Самостійна робота	Підготовка до екзамену
	І семестр				
	Заліковий модуль 1				
	Тема 1. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ: поняття про ІПНМД, гігієна рук медичного персоналу, поводження з медичними відходами, репроцесинг.	2	6	2	
	Тема 2. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Дезінфекція.		6	2	
	Тема 3. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Передстерилізаційне очищення інструментарію та виробів медичного призначення.	2	4	2	
	Тема 4. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Виготовлення перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки. Стерилізація		6	2	
	Тема 5. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету до роботи.		6	2	
	Тема 6. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Нормативна документація по дотриманню ППІК в закладах охорони здоров'я.		4	2	
	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 1		4		
	Заліковий модуль 2				
	Тема 1. Історія медсестринської справи. Етичні елементи філософії медсестринської справи. Спілкування та навчання в медсестринській справі. Основні життєво-важливі потреби пацієнта.	2	6	2	
	Тема 2. Прийом пацієнтів	2	4	2	

	Тема 3. Типи закладів охорони здоров'я. Безпечне лікарняне середовище. Фактори ризику травматизму. Переміщення пацієнта в ліжку.	2	6	2	
	Тема 4. Харчування та годування пацієнтів		4		
	Тема 5. Особиста гігієна пацієнта. Профілактика пролежнів.		6	2	
	Тема 6. Найпростіші методи фізіотерапії. Гірудотерапія	2	4		
	Тема 7. Участь сестри медичної (брата медичного) в основних методах лабораторного обстеження пацієнта. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження.	2	4	2	
	Тема 8. Участь сестри медичної (брата медичного) в основних методах інструментального обстеження. Підготовка пацієнта до проведення пункцій.	2	6	2	
	Тема 9. Зондові маніпуляції		4		
	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 1		4		
	ВСЬОГО за І семестр:	**16**	**84**	**35**	
	ІІ семестр				
	Заліковий модуль 3				
	Тема 1. Медсестринські теорії. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу. I–II етапи медсестринського процесу.	2	4	3	
	Тема 2. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу. III–IV–V етапи медсестринського процесу.	2	4	2	
	Тема 3. Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія.	2	4	2	
	Тема 4. Спостереження, оцінювання Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету до роботи. функціонального стану і догляд за пацієнтами з захворюванням органів дихання. Респіраторна підтримка.		4	2	
	Тема 5. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при порушенні кровообігу.		4	2	
	Тема 6. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами під час блювання, при метеоризмі.	2	4	2	
	Тема 7. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при захворюваннях органів травного каналу. Постановка клізм.		6	2	
	Тема 8. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користуванні сечоприймачами.		4	2	
	Тема 9. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами. Базова підтримка життя. Втрати, смерть і горе. Поняття паліативної та хоспісної допомоги.	2	4	4	
	Тема 10. Основи санології	4	4	4	

	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 3		4		
	Заліковий модуль 4				
	Тема 1. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Нормативна документація щодо обігу лікарських засобів в закладах охорони здоров'я	2	4		
	Тема 2. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів.	2	4		
	Тема 3. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Оснащення і документація процедурного кабінету. Техніка підшкірних ін'єкцій.		4	3	
	Тема 4. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка підшкірного введення олійних розчинів та інсуліну.		4	3	
	Тема 5. Розведення та розрахунок дози антибіотика. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.		4	3	
	Тема 6. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.		4	2	
	Тема 7. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка внутрішньовенних ін'єкцій. Поняття про болюсне введення ліків.		4	3	
	Тема 8. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка забору крові з вени для лабораторного дослідження шприцем та закритими системами Vacuette і Monovette.		6	3	
	Тема 9. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Збирання і заповнення системи для внутрішньовенних вливань. Техніка внутрішньовенного краплинного введення ліків.		6	5	
	Тема 10. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка внутрішньовенного краплинного введення ліків. Застосування інфузоматів. Техніка підшкірного краплинного введення лікарських засобів		4	3	
	Тема 11. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка постановки периферичного венозного катетера та особливості догляду за ним.		6	3	
	Тема 12. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Безпечний судинний доступ: використання голки Губера та інфузійних помп при тривалій інфузійній терапії. Сучасні портативні глюкометри: техніка вимірювання рівня глюкози в крові. Ускладнення при ін'єкційному введенні ліків.		4	2	
	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 4		4		
	ВСЬОГО за II семестр:	**18**	**104**	**43**	
	ВСЬОГО за рік: 330 год/11 ECTS	**34**	**188**	**76**	**30**

VII. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Тема	Кількість годин
	І семестр	
І	**Заліковий модуль 1**	
	Тема 1. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ: поняття про ІПНМД, гігієна рук медичного персоналу, поводження з медичними відходами, дезінфекція.	2
	Тема 2. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. ПСО інструментарію та виробів медичного призначення. Стерилізація. Поняття про репроцесинг.	2
ІІ	**Заліковий модуль 2**	
	Тема 1. Історія медсестринської справи. Етичні елементи філософії медсестринської справи. Спілкування та навчання в медсестринській справі. Основні життєво-важливі потреби пацієнта.	2
	Тема 2. Прийом пацієнтів	2
	Тема 3. Типи закладів охорони здоров'я. Безпечне лікарняне середовище. Фактори ризику травматизму. Переміщення пацієнта в ліжку	2
	Тема 4. Найпростіші методи фізіотерапії. Гірудотерапія	2
	Тема 5. Участь сестри медичної (брата медичного) в основних методах лабораторного обстеження пацієнта. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження	2
	Тема 6. Участь сестри медичної (брата медичного) в основних методах інструментального обстеження. Підготовка пацієнта до проведення пункцій	2
	ВСЬОГО за І семестр:	**16**
	ІІ семестр	
ІІІ	**Заліковий модуль 3**	
	Тема 1. Медсестринські теорії. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу. І –ІІ етапи медсестринського процесу.	2
	Тема 2. ІІІ – IV - V етапи медсестринського процесу.	2
	Тема 3. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами з захворюванням органів дихання та при порушенні кровообігу.	2
	Тема 4. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при захворюваннях органів травного каналу та сечової системи.	2
	Тема 5. Втрати, смерть і горе. Поняття паліативної та хоспісної допомоги.	2
	Тема 6. Основи санології.	4
IV	**Заліковий модуль 4**	
	Тема 1. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Нормативна документація щодо обігу лікарських засобів в ЗОЗ	2
	Тема 2. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів.	2
	ВСЬОГО за ІІ семестр:	**18**
	ВСЬОГО:	**34**

VIII. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Кількість годин
	І семестр	
І	Заліковий модуль 1	
	Тема 1. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Гігієна рук медичного персоналу та застосування засобів індивідуального захисту.	6

	Тема 2. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Дезінфекція.	6
	Тема 3. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Передстерилізаційне очищення інструментарію та виробів медичного призначення.	4
	Тема 4. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Виготовлення перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки. Стерилізація	6
	Тема 5. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету.	6
	Тема 6. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Нормативна документація по дотриманню ПІІК в закладах охорони здоров'я.	4
	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 1	4
II	**Заліковий модуль 2**	
	Тема 1. Історія медсестринської справи. Етичні елементи філософії медсестринської справи. Спілкування та навчання в медсестринській справі. Основні життєво-важливі потреби пацієнта.	6
	Тема 2. Прийом пацієнтів	4
	Тема 3. Типи закладів-охорони здоров'я. Безпечне лікарняне середовище. Фактори ризику травматизму. Переміщення пацієнта в ліжку	6
	Тема 4. Харчування та годування пацієнтів	4
	Тема 5. Особиста гігієна пацієнта. Профілактика пролежнів.	6
	Тема 6. Найпростіші методи фізіотерапії. Гірудотерапія	4
	Тема 7. Участь сестри медичної (брата медичного) в основних методах лабораторного обстеження пацієнта. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження.	4
	Тема 8. Участь сестри медичної (брата медичного) в основних методах інструментального обстеження. Підготовка пацієнта до проведення пункцій.	6
	Тема 9. Зондові маніпуляції	4
	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 2	4
	ВСЬОГО за I семестр:	**84**
	II семестр	
III	**Заліковий модуль 3**	
	Тема 1. Медсестринські теорії. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу. I–II етапи медсестринського процесу.	4
	Тема 2. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу. III–IV–V етапи медсестринського процесу.	4
	Тема 3. Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія.	4
	Тема 4. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами з захворюванням органів дихання. Респіраторна підтримка.	4
	Тема 5. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при порушенні кровообігу.	4
	Тема 6. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами під час блювання, при метеоризмі.	4
	Тема 7. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при захворюваннях органів травного каналу. Постановка клізм.	6
	Тема 8. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користуванні сечоприймачами.	4
	Тема 9. Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами. Базова підтримка життя. Втрати, смерть і горе. Поняття паліативної та хоспісної допомоги.	4
	Тема 10. Основи санології	4

	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 3	4
IV	**Заліковий модуль 4**	
	Тема 1. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Нормативна документація щодо обігу лікарських засобів в закладах охорони здоров'я	4
	Тема 2. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів.	4
	Тема 3. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Оснащення і документація процедурного кабінету. Техніка підшкірних ін'єкцій.	4
	Тема 4. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка підшкірного введення олійних розчинів та інсуліну.	4
	Тема 5. Розведення та розрахунок дози антибіотика. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.	4
	Тема 6. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.	4
	Тема 7. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка внутрішньовенних ін'єкцій. Поняття про болюсне введення ліків.	4
	Тема 8. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка забору крові з вени для лабораторного дослідження шприцем та закритими системами Vacuette і Monovette.	6
	Тема 9. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Збирання і заповнення системи для внутрішньовенних вливань. Техніка внутрішньовенного краплинного введення ліків.	6
	Тема 10. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка внутрішньовенного краплинного введення ліків. Застосування інфузоматів. Техніка підшкірного краплинного введення лікарських засобів	4
	Тема 11. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Техніка постановки периферичного венозного катетера та особливості догляду за ним.	6
	Тема 12. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Безпечний судинний доступ: використання голки Губера та інфузійних помп при тривалій інфузійній терапії. Сучасні портативні глюкометри: техніка вимірювання рівня глюкози в крові. Ускладнення при ін'єкційному введенні ліків.	4
	Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 4	4
	ВСЬОГО за II семестр:	**104**
	ВСЬОГО за рік:	**188**

IX. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Тема	Всього годин	Форма контролю
	I семестр		
1	Система охорони здоров'я в Україні. Етичні елементи філософії медсестринської справи. Спілкування та навчання в медсестринстві. Основні життєво-важливі потреби пацієнта.	5	Перевірка наявності та якості виконання письмових інтерактивних практичних завдань, захист клінічних кейсів. Рольова гра / Симуляція. Тестування.

2	Медсестринські теорії. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу.	2	Робота з сестринською історією хвороби
3	Профілактика інфекцій та інфекційний контроль закладів охорони здоров'я.	12	Оцінка виконання практичних інтерактивних завдань, ситуаційних задач та кейсів. Практичний тренінг.
4	Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта	16	Захист графічного завдання. Аналіз клінічних ситуаційних задач Практичний тренінг. Симуляційне завдання. Комп'ютерне тестування.
	ВСЬОГО за І семестр:	**35**	
ІІ семестр			
5	Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів	27	Захист клінічного сценарію безпеки. Віртуальна фармакотерапевтична систематизація. Симуляція процедури ін'єкційного введення
6	Прийом пацієнтів	2	Комп'ютерне тестування. Практичний тренінг (рольова гра). Заповнення медичної документації.
7	Типи закладів-охорони здоров'я. Безпечне лікарняне середовище. Фактори ризику травматизму. Переміщення пацієнта в ліжку	2	Ситуаційне тренування біомеханіки. Відеоаналіз алгоритмів переміщення. Оцінювання створених ментальних карт та виконаних практичних модулів на платформі Quizlet. Перевірка результатів виконання завдань з відеосимуляціями. Цифрове комп'ютерне тестування.
8	Особиста гігієна пацієнта. Профілактика пролежнів.	2	Оцінка ризику пролежнів за шкалою Брейден/Ватерлоу. Захист індивідуального графічного завдання. Бліц-опитування «біля ліжка пацієнта». Цифрове комп'ютерне тестування.
9	Участь медичної сестри в лабораторних та інструментальних методах дослідження	4	Експрес-тестування. Клінічний брейнстормінг. Аудит медичної документації. Демонстрація практичної майстерності.
10	Основи санології	4	Онлайн-тестування. Перевірка якості розроблених цифрових матеріалів. Розрахунок ІМТ.
	ВСЬОГО за ІІ семестр:	**43**	
	ВСЬОГО:	**78**	

Х. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Система охорони здоров'я в Україні. Історія медсестринської справи. Охорона праці в галузі

ЛЕКЦІЯ

Визначення поняття “медсестринська справа”. Значення медсестринської справи для охорони здоров’я, її функції. Медсестринська справа як дисципліна; мета, завдання, її місце серед інших дисциплін у системі медичної освіти. Філософія, теорія, суть медсестринської справи. Історія розвитку медсестринської справи в Україні (організація шпиталів у Запорізькій Січі, догляд за хворими і пораненими в монастирях). Міжнародне визнання діяльності Ф. Найтінгейл (1820—1910). Товариство Червоного Хреста, його значення в створенні шкіл сестер милосердя. Положення про медичну освіту, медичні школи, училища, медичні коледжі. Система підготовки медсестер в Україні сьогодні. Кваліфікаційна характеристика медичної сестри (призначення, вимоги до особистості, професійні вимоги). Значення самовиховання і самоосвіти в житті та діяльності медсестри. Система підвищення кваліфікації. Атестація кваліфікаційного рівня. Кваліфікаційні категорії. Роль медичної сестри в лікувальному процесі. Догляд за пацієнтами як лікувальний чинник. Права та обов’язки медичної сестри. Медсестринська етика та деонтологія. Мистецтво спілкування в медсестринстві. Навчання в медсестринській справі. Медсестринська педагогіка. Поняття про потреби, теорію і класифікацію потреб людини. Ієрархія потреб по Маслоу, її значення для медсестринської справи. Характеристика життєво-важливих потреб. Охорона праці в галузі. Професійні шкідливості в роботі медсестри, їх профілактика. Дотримання правил техніки безпеки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Етичні елементи філософії медсестринської справи; обов’язки, цінності та чесноти медичної сестри. Основні принципи медсестринської деонтології, викладені в клятві Флоренс Найтінгейл і Етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер. Структура навчальної сестринської історії хвороби. Спілкування як ефективний засіб допомогти людям в адаптації до змін в житті у зв’язку із захворюванням. Фактори, що сприяють і перешкоджають спілкуванню. Майстерність письма як форма словесного спілкування з пацієнтами, в яких спостерігається порушення гостроти слуху. Підтримка комунікативного зв’язку з пацієнтами, нездатними до вербального спілкування. Самоконтроль медичної сестри при невербальному спілкуванні (вираз обличчя, міміка, жести). Навчання в медсестринській справі. Сфери навчання: пізнавальна, емоційна, психомоторна. Умови ефективного навчання. Етапи навчального процесу. Основні життєво-важливі потреби пацієнта (визначення й основні характеристики). Роль медичної сестри в задоволенні фізіологічних потреб пацієнта. Можливі проблеми пацієнта, наприклад: дефіцит знань, зниження слуху, зору, порушення сну, рухової активності, відсутність апетиту тощо. Медсестринські втручання з розв’язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

− спілкування з пацієнтом з метою допомогти адаптуватися до змін у житті у зв’язку із захворюванням;
− вміння проводити бесіду з пацієнтом для виявлення проблем;
− ведення карти спостереження за пацієнтом;
− оцінювання здатності до навчання;
− мотивація навчання;
− організація навчання;
− визначення змісту навчання;
− оцінювання вихідного рівня знань, умінь пацієнта;
− складання індивідуального плану навчання, реалізація його;
− оцінювання якості й ефективності навчання;
− виявлення проблем пацієнта;
− допомога задовольняти фізіологічні потреби пацієнта.

Тема 2. Медсестринські теорії (моделі)

ЛЕКЦІЯ

Визначення поняття “модель (теорія) медсестринської справи”. Медична та медсестринська

модель догляду. Ф. Найтінгейл — основоположниця медсестринської справи. Модель поведінкової системи Д. Джонсон, адаптаційна модель К. Рой, модель дефіциту самодогляду Д. Орем, вдосконалена модель здоров'я М. Аллен. Модель В. Хендерсон як основа медсестринського процесу для країн, що здійснюють реформу медестринської освіти та практики.

Тема 3. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу

ЛЕКЦІЯ

Етапи медсестринського процесу, їх взаємозв'язок і зміст кожного етапу. Необхідність впровадження медсестринського процесу в медсестринську освіту і практику. Перший етап медсестринського процесу: медсестринське обстеження пацієнта. Методи обстеження пацієнта: суб'єктивний, об'єктивний. Суб'єктивне обстеження: розпитування пацієнта, бесіда з родичами пацієнта. Об'єктивне обстеження пацієнта: фізичне обстеження, знайомство з медичною картою, бесіда з лікарем, вивчення спеціальної літератури з догляду. Реєстрація відомостей про пацієнта в навчальній медсестринській історії хвороби. Другий етап медсестринського процесу: медсестринська діагностика. Формулювання проблем пацієнта. Різниця між проблемою пацієнта і медичним (лікарським) діагнозом. Класифікація проблем пацієнта. Визначення пріоритетних проблем. Формулювання медсестринського діагнозу, документування. Третій етап медсестринського процесу: планування медсестринського догляду. Складання індивідуального плану догляду за пацієнтом, його значення. Використання стандартних планів клінічного догляду за пацієнтом при написанні індивідуального плану. Погодження плану догляду з пацієнтом та членами його сім'ї. Документування плану догляду в навчальній медсестринській історії хвороби. Четвертий етап медсестринського процесу: реалізація (виконання) плану медсестринських втручань. Типи медсестринських втручань: залежні, незалежні, взаємозалежні. Визначення об'єму медсестринських втручань, документування. П'ятий етап медсестринського процесу: оцінювання результатів і корекція догляду. Аналіз причин отриманих результатів і формулювання висновків. Документація оцінювання в навчальній медсестринській історії хвороби.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Значення медсестринського обстеження для виявлення проблем пацієнта і їх розв'язання. Джерела інформації. Суб'єктивні методи обстеження пацієнта. Фактори, що сприяють і заважають спілкуванню. Об'єктивні методи обстеження пацієнта. Медсестринська діагностика, визначення цілей догляду. Складання плану догляду та/або плану навчання, узгодження плану з пацієнтом та членами його сім'ї. Реалізація плану догляду. Оцінювання результатів догляду та його корекція у разі необхідності. Ведення навчальної медсестринської історії хвороби. Можливі проблеми пацієнта, наприклад: дефіцит знань, ситуаційно низька самооцінка, порушене вербальне спілкування, незгода до співпраці. Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

– проведення опитування пацієнта та його родичів;
– аналіз отриманих даних;
– оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, положення в ліжку, забарвлення і вологість шкіри і слизових оболонок, притомність/непритомність;
– визначення набряків;
– уміння навчити пацієнта і членів його сім'ї навичкам само- і взаємодогляду;
– реєстрації даних стану здоров'я пацієнта в навчальній медсестринській історії хвороби;
– виявлення, формулювання проблем пацієнта, визначення їх першочерговості;
– визначення цілей медсестринських втручань;
– визначення об'єму медсестринських втручань;
– складення індивідуальних планів медсестринського догляду та навчання пацієнтів; – використання стандартних планів догляду під час складання індивідуального плану медсестринських втручань;
– погодження плану догляду з пацієнтом і членами його сім'ї;
– визначення термінів досягнення цілей, оцінювання результату;
– внесення коректівів у цілі і (або) план догляду в разі потреби;

– розписування етапів медсестринського процесу в навчальній медсестринській історії хвороби.

Розділ 2. Основи практичної діяльності медичної сестри. Маніпуляційна техніка

Тема 4. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль в закладах охорони здоров'я

ЛЕКЦІЯ

Профілактика інфекцій та інфекційний контроль в закладах охорони здоров'я: мета, завдання, засоби забезпечення. Інфекції, пов'язані з надання медичної допомоги: проблеми, способи передачі. Групи ризику. Фактори, що впливають на можливість інфікування. Оброблення рук до і після виконання маніпуляції. Оброблення рук і слизових оболонок в разі контакту з біологічними рідинами. Значення дезінфекції та стерилізації виробів медичного призначення в профілактиці внутрішньолікарняної інфекції. Види, методи та режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах. Приготування і використання дезінфекційних розчинів. Правила зберігання хлоровмісних розчинів. Правила техніки безпеки при роботі з хлоровмісними розчинами. Характеристика сучасних засобів дезінфекції. Дезінфекція предметів догляду за пацієнтом. Передстерилізаційне очищення шприців, голок, гумових виробів. Мийні розчини, приготування, критерії використання. Контроль якості передстерилізаційного очищення: реактиви, постановка, критерії оцінювання. Стерилізація: режими стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів. Утилізація одноразових медичних виробів. Відділення репроцесінгу: обладнання, функції. Профілактика передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції в ЗОЗ: шляхи інфікування, загальні застережні заходи. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед ризиком ВІЛ-інфікування). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Визначення і масштаб проблеми ІПНМД. Шляхи передачі. Фактори, що впливають на передачу інфекції. Групи ризику розвитку ІПНМД. Види збудників, що зумовлюють ІПНМД. Резервуари збудників ІПНМД. Заходи профілактики і контролю ІПНМД. Види, способи і режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах. Цілі, задачі і принципи роботи центрального стерилізаційного відділення. Способи контролю стерилізації. Профілактика передачі парентеральних гепатитів та ВІЛ-інфекції в ЗОЗ. Правила техніки безпеки під час приготування дезінфекційних розчинів. Правила надання першої допомоги при потраплянні хлоровмісних розчинів на шкіру і слизові оболонки. Чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед ВІЛ-інфікуванням). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

– сортування та утилізація використаного одноразового медичного інструментарію;
– дотримання техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами;
– оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції.
– оброблення рук і слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами;
– використання засобів індивідуального захисту (маска, халат, окуляри, шапочку, фартух);
– вміння готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації;
– дезінфікувати предмети догляду;
– проведення передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення;
– контроль якості передстерилізаційного очищення;
– підготовка перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки;
– стерилізація медичних інструментів;
– контроль якості стерилізації;
– вміння надягати стерильний халат, шапочку, маску та гумові рукавички;
– вміння знімати використані рукавички, халат, маску;
– вміння готувати до роботи маніпуляційний кабінет.

Тема 5. Прийом пацієнтів

ЛЕКЦІЯ
Обладнання і функції приймального відділення. Зміст діяльності медсестринського персоналу в приймальному відділенні стаціонару. Шляхи госпіталізації пацієнтів у стаціонар.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Огляд волосяних частин тіла пацієнта для виявлення педикульозу. Документація, необхідна для прийому пацієнта в стаціонар. Дезінфекційні засоби при педикульозі. Види санітарного оброблення пацієнтів: повне і часткове. Медична документація приймального відділення стаціонару, реєстрація пацієнта в "Журналі обліку прийому хворих і відмов у госпіталізації". Оформлення титульного листа "Медичної карти стаціонарного хворого", "Екстреного повідомлення про інфекційне захворювання...". Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняному візку, кріслі-візку, на руках, пішки). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, свербіння шкіри у зв'язку з педикульозом). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:
– заповнення паспортної частини медичної карти стаціонарного хворого, журналу прийому пацієнтів;
– транспортування пацієнта до лікувального відділення;
– здійснення повного або часткового санітарного оброблення пацієнта;
– проведення огляду, вжиття відповідних заходів у разі виявлення педикульозу.

Тема 6. Типи ЗОЗ. Безпечне лікарняне середовище

ЛЕКЦІЯ
Лікувально-охоронний режим та його значення для пацієнта. Види режимів рухової активності пацієнта. Біомеханіка тіла. Правильне положення тіла. Організація робочого місця сестри медичної для забезпечення правильної біомеханіки тіла та запобігання травмам хребта (у положенні сидячи, стоячи, при підніманні важких речей). Запобігання травмам у пацієнта. Специфіка ризику виникнення травм у пацієнтів різного віку. Медсестринські втручання для зниження ризику падіння, отруєння й ураження електричним струмом. Виявлення пацієнтів з високим ризиком нещасних випадків (вік старше за 65 років, порушення свідомості, зору, слуху, ходи і рухливості, побічні ефекти лікарської терапії). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, високий ризик падіння, пов'язаний з порушенням рухової функції). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Лікувально-охоронний режим, безпечне лікарняне середовище, елементи і значення для пацієнта. Види режимів рухової активності. Правильна біомеханіка при різних положеннях тіла. Правила переміщення і зміни положення тіла пацієнта у ліжку (на спині, на животі, в положенні Фаулера і Сімса). Фактори ризику нещасних випадків у пацієнтів різного віку. Методи зниження ризику падіння та інших травм у пацієнта. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, пов'язані з порушенням рухової активності). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:
– переконання пацієнта в необхідності дотримання призначеного режиму фізичної активності;
– збирання необхідної інформації про пацієнта, обговорення з пацієнтом і колегою плану спільних дій перед транспортуванням пацієнта;
– застосування правил біомеханіки під час організації робочого місця і в процесі діяльності медичної сестри для запобігання травмам хребта;
– уміння здійснювати безпечне переміщення пацієнта на візок, крісло-візок, ноші, ліжко;

– допомога пацієнту при зміні положення тіла в ліжку.

Тема 7. Особиста гігієна пацієнта

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Положення пацієнта в ліжку. Функціональне ліжко і різні пристосування для створення пацієнтові зручного положення. Вимоги до постільної білизни. Зміна постільної та натільної білизни тяжкохворим. Правила збирання і транспортування брудної білизни. Догляд за шкірою, природними складками. Пролежні. Методики визначення ступеня ризику утворення пролежнів у пацієнта (використання шкал оцінювання ризику розвитку пролежнів за Braden та Norton). Фактори ризику розвитку пролежнів. Локалізація, стадії утворення пролежнів. Медсестринські втручання при ризику розвитку пролежнів. Тактика медичної сестри при розвитку пролежнів. Догляд за волоссям: миття голови, розчісування. Миття ніг. Підстригання нігтів на руках і ногах. Догляд за ротовою порожниною. Догляд за очима. Догляд за носом. Догляд за вухами. Використання підкладних суден і сечоприймачів. Догляд за зовнішніми статевими органами, промежиною. Навчання пацієнтів і членів його сім'ї елементам догляду за природними шкірними складками і слизовими оболонками. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, порушення цілісності шкіри (пролежні), ризик появи попрілостей у лежачого пацієнта). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

– визначення ступеня ризику розвитку пролежнів;
– вжиття заходів з профілактики пролежнів;
– оброблення шкіри за наявності пролежнів;
– забезпечення правильного положення пацієнта за допомогою функціонального ліжка та інших пристосувань;
– приготування ліжка пацієнту;
– зміна постільної та натільної білизни;
– здійснення заходів з догляду за шкірою (вмивання, обтирання лежачих пацієнтів);
– здійснення заходів з догляду за волоссям (миття, розчісування, гоління, стрижка);
– здійснення заходів з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей);
– здійснення заходів з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки);
– здійснення заходів з догляду за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу;
– здійснення заходів з догляду за носовими ходами;
– здійснення заходів з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації);
– подання сечоприймача тяжкохворим;
– подання металевого і гумового суден тяжкохворим.

Тема 8. Харчування та годування пацієнтів

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Складання порційної вимоги на харчування хворих та приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою. Здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків і холодильників, за асортиментом і терміном зберігання продуктів. Годування тяжкохворих пацієнтів у ліжку (з ложки, напувальниці). Введення харчових сумішей через зонд. Годування пацієнта через гастростому, догляд за нею. Техніка проведення живильних клізм. Парентеральне годування.

Практичні навички:

– проведення бесіди з пацієнтом і його родичами про сутність призначеної дієти;
– складання порційної вимоги на харчування хворих;
– складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою;
– здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків, холодильника, асортиментом і

терміном зберігання продуктів;
– годування тяжкохворого з ложки і напувальниці;
– здійснення штучного харчування пацієнта (на фантомі);
– участь у роздаванні їжі.

Тема 9. Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта

ЛЕКЦІЯ
Клінічні симптоми захворювання органів дихання. Можливі проблеми пацієнта: задишка, кашель, кровохаркання. Спостереження та догляд за пацієнтом. Клінічні симптоми захворювань кровообігу. Можливі проблеми пацієнта: біль у серці, запаморочення, брадикардія, тахікардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом. Клінічні симптоми при захворюваннях органів травного каналу. Можливі проблеми пацієнта: блювання, аспірація блювотних мас, метеоризм, закрепи тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом. Клінічні симптоми при захворюваннях органів сечової системи. Можливі проблеми пацієнта: нетримання або затримка сечі, анурія, олігурія, поліурія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Термометрія: будова термометра, правила зберігання та користування термометром, види термометрів, правила вимірювання температури тіла, реєстрація результатів, цифрове і графічне записування даних термометрії. Види температурних кривих, стадії гарячки, основні симптоми. Особливості спостереження та догляду за пацієнтами в кожній стадії. Зниження температури тіла (критичне, літичне). Вікові особливості температурних реакцій. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, маячіння, спрага, криза). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли. Дихання (частота, глибина, ритм). Визначення частоти дихання. Визначення життєвої ємності легень (спірометрія). Основні симптоми при захворюванні органів дихання. Задишка (інспіраторна, експіраторна, змішана). Кашель характер кашлю (сухий, вологий). Кровохаркання (характер харкотиння, користування індивідуальною плювальницею). Ядуха, механізм розвитку. Патологічні типи дихання: Куссмауля, Чейна-Стокса, Біота. Респіраторна підтримка: методи, показання до застосування. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, сухість у роті, кашель). Медсестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли. Пульс. Його характеристика (ритм, частота, наповнення, напруження). Техніка визначення пульсу; реєстрація результатів (цифрове та графічне в температурному листку). Порушення пульсу: брадикардія, тахікардія, аритмія. Артеріальний тиск (систолічний, діастолічний, пульсовий). Вимірювання артеріального тиску (АТ). Види тонометрів. Цифрове і графічне записування артеріального тиску. Вікові особливості артеріального тиску. Симптоми підвищення чи зниження тиску. Симптоми порушення АТ при хворобах органів кровообігу. Спостереження та догляд за пацієнтами з порушеннями функції системи кровообігу. Можливі проблеми пацієнта: тахікардія, брадикардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо. Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли. Спостереження та догляд за пацієнтами під час блювання, надання допомоги при аспірації блювотних мас. Надання допомоги при метеоризмі. Застосування газовідвідної трубки (на фантомі). Види клізм: очисна, послаблювальні (олійна і гіпертонічна), сифонна, лікувальні (мікроклізма, краплинна), живильна. Показання, протипоказання і можливі ускладнення при встановленні клізм та газовідвідної трубки. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, закреп, посилене газоутворення в кишківнику (метеоризм), відчуття сорому). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли. Догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користування сечоприймачами. Навчання пацієнта та членів його сім'ї користуванню сечоприймачем. Догляд при затримці сечі, катетеризація сечового міхура м'яким катетером (на фантомі). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх розриву сечового міхура, страх інфікування). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:
– оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, свідомість, положення у ліжку, колір та вологість шкіри і слизових оболонок;

– визначення набряків;
– вимірювання температури тіла;
– реєстрація даних термометрії в температурному листі;
– дезінфекція і зберігання термометрів;
– надання допомоги пацієнту з гарячкою;
– підрахунок частоти дихальних рухів;
– визначення життєвої ємності легень за допомогою спірометра;
– визначення сатурації кисню;
– допомога пацієнту під час кашлю, задишки, кровохаркання, легеневої кровотечі;
– респіраторна підтримка: вміння подавати кисень з кисневої подушки. централізоване подавання кисню через носові канюлі;
– дослідження пульсу, вказування його властивості;
– вимірювання артеріального тиску;
– навчання пацієнта і членів його сім'ї елементам самодогляду;
– надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас;
– застосування газовідвідної трубки;
– застосування очисної клізми;
– застосування сифонної клізми;
– застосування лікувальної клізми;
– застосування послаблювальних клізм;
– проведення катетеризації сечового міхура м'яким катетером;
– промивання сечового міхура;
– визначення добового діурезу, водного балансу;
– догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами;
– базова підтримка життя.

Тема 10. Втрати, смерть і горе

ЛЕКЦІЯ
Стадії горя. Оцінювання реакції пацієнта на втрату і його здатність адаптуватися до неї. Медсестринська допомога. Етико-деонтологічні особливості спілкування з інкурабельним (безнадійним) хворим, його сім'єю та близькими. Потреби сім'ї та близьких інкурабельного хворого. Психологічна допомога сім'ї та близьким інкурабельного хворого. Навчання їх елементам догляду і психологічної допомоги. Догляд за інкурабельним хворим у стаціонарі і вдома. Роль медичної сестри при здійсненні медсестринського процесу в паліативній та хоспісній медицині. Необхідність психологічної підтримки медсестринського персоналу, що працює з інкурабельними. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, відчуття провини у родини; їх невміння доглядати за безнадійно хворим родичем; надмірна депресія у пацієнта у зв'язку з майбутньою втратою). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Спостереження і догляд за тяжкохворими та агонуючими. Паліативна та хоспісна допомога. Стадії термінального стану, їх основні клінічні прояви. Правила поводження з трупом. Базова підтримка життя.

Тема 11. Найпростіші методи фізіотерапії. Гірудотерапія

ЛЕКЦІЯ
Поняття про найпростішу фізіотерапію. Види найпростіших фізіотерапевтичних процедур. Показання та протипоказання до застосування тепла та холоду. Можливі ускладнення та їх профілактика. Водолікування. Гірудотерапія. Можливі проблеми пацієнта. Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Застосування банок, солюкс-лампи, проведення кварцування, накладання гірчичників, компресів, міхура з льодом, грілки: механізм дії, показання, протипоказання, техніка процедури, догляд за пацієнтами (підготовка пацієнта, оснащення, вибір місця проведення процедури). Можливі ускладнення та їх профілактика. Водолікування: місцеві та загальні ванни. Гірудотерапія: показання, протипоказання, ускладнення. Техніка постановки п'явок. Правила техніки безпеки при застосуванні найпростіших методів фізіотерапії. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед постановкою п'явок, ризик переохолодження пацієнта при водолікуванні, опіки при постановці банок). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:
– застосування банок;
– накладання гірчичників;
– накладання зігрівального компресу;
– накладання охолоджувального компресу;
– застосування грілки;
– застосування міхура з льодом;
– проведення водних процедур;
– проведення кварцування;
– вміння ставити п'явки.

Тема 12. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів

ЛЕКЦІЯ
Вимоги до зберігання лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм, їх характеристика. Особливості практичного застосування лікарських форм. Виписування й отримання ліків в умовах лікувально-профілактичних установ. Правила зберігання, розміщення і обліку лікарських засобів у відділенні. Зберігання й облік препаратів списку А і Б. Правила роздачі лікарських засобів. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Вибірка призначень з листка лікарських призначень. Виписування вимоги-накладної на лікарські засоби і порядок отримання їх з аптеки. Правила зберігання і розподілення лікарських засобів у відділенні: на медсестринському посту і в процедурному кабінеті. Виписка, облік і зберігання лікарських засобів списку А і Б. Оформлення журналів обліку лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів. Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби. Необхідність отримання поінформованої згоди пацієнта на введення ліків. Навчання пацієнта прийманню різних форм лікарських засобів ентерально, сублінгвально. Використання мазі, присипок, пластирів, розчинів, настоянок. Інгаляційний спосіб введення лікарських засобів через рот та ніс. Введення супозиторіїв у пряму кишку. Оснащення і документація процедурного кабінету. Види шприців та голок. Ціна поділок шприца. Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів. Розведення антибіотиків. Постановка проб на чутливість до лікарських засобів. Анатомічні ділянки для парентерального введення лікарських засобів. Особливості введення олійних розчинів та інсуліну. Техніка внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, взяття крові для лабораторного дослідження (на фантомі). Збирання та заповнення системи для внутрішньовенних вливання. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів (на фантомі), заміна використаного флакона. Техніка постановки периферичного венозного катетера. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Тактика медичної сестри. Чинні накази, інструкції та методичні вказівки МОЗ України. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками, відмова пацієнта від ін'єкцій). Медсестринські втручання з вирішення проблем, що виникли.

Практичні навички:

– робота медичної сестри з листком лікарських призначень;
– заповнення журналів обліку лікарських засобів;
– надання пацієнту необхідної інформації про лікарські засоби;
– роздавання лікарських засобів для ентерального застосування;
– навчання пацієнта прийому різних лікарських форм ентерально;
– навчання пацієнта техніці сублінгвального прийому лікарських засобів;
– введення лікарських засобів через пряму кишку (за допомогою ректальних свічок);
– навчання пацієнта користуватися кишеньковим інгалятором, небулайзером;
– вміння застосувати лікарські засоби на шкіру (мазі, присипки, розчини і настойки);
– навчання пацієнта або членів його родини закапуванню крапель в очі, ніс, вуха;
– навчання пацієнта чи членів його родини закладанню мазі за нижнє повіко;
– збирання одноразового стерильного шприца;
– набирання лікарських засобів з ампул і флаконів;
– розведення і розрахунок дози антибіотика;
– вміння ставити проби на чутливість до лікарських засобів;
– виконання внутрішньошкірних, підшкірних і внутрішньом'язових ін'єкцій (на фантомі);
– введення внутрішньовенних ін'єкцій. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження (на фантомі);
– збирання і заповнення системи для внутрішньовенних вливань;
– виконання внутрішньовенного краплинного введення ліків (на фантомі);
– встановлення периферичного венозного катетера;
– визначення рівня цукру в крові за допомогою глюкометра;
– введення лікарських засобів через інфузійний венозний порт;
– запобігання ускладненням, що можуть виникнути при парентеральному способі введення лікарських засобів.

Тема 13. Участь медичної сестри в лабораторних та інструментальних дослідженнях

ЛЕКЦІЯ
Характеристика основних методів лабораторного обстеження пацієнта, роль медичної сестри в проведенні діагностичних обстежень. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження. Лабораторне дослідження харкотиння: бактеріологічне, загальне. Лабораторне дослідження калу, сечі. Характеристика основних методів інструментального обстеження пацієнтів, роль медичної сестри. Підготовка пацієнтів до рентгенологічного обстеження шлунка, жовчного міхура, кишок, нирок, сечового міхура. Підготовка пацієнта до ендоскопічного обстеження: бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, цистоскопії. Підготовка пацієнта до ультразвукового обстеження. Підготовка пацієнта до проведення пункцій (абдомінальної, плевральної, люмбальної), догляд за пацієнтами після пункції.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Підготовка пацієнта, оснащення, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження харкотиння (загальне і бактеріологічне). Взяття калу для копрологічного, бактеріологічного дослідження, на приховану кров, на наявність яєць гельмінтів. Взяття сечі на загальне і бактеріологічне дослідження, проби за Зимницьким, Нечипоренко, визначення діастази, глюкози, 17-кетостероїдів, фенілкетонурії. Взяття крові для бактеріологічного дослідження. Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження (бронхографія, холецистографія, дослідження шлунка і кишок, сечової системи). Підготовка пацієнта до ультразвукового та ендоскопічного дослідження (бронхоскопія, езофагогастродуоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія, цистоскопія). Підготовка пацієнта й участь у проведенні пункції (абдомінальної, люмбальної, стернальної, плевральної). Спостереження та догляд за пацієнтом після пункції. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед бронхоскопією, відмова від абдомінальної пункції). Медсестринські втручання з вирішення проблем, що виникли.

Практичні навички:
– вміння вибрати призначення на лабораторні та інструментальні дослідження з листка лікарських призначень;
– пояснення пацієнту сутності дослідження і правил підготовки до нього;
– взяття харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу;
– взяття калу для копрологічного та бактеріологічного дослідження, на приховану кров, наявність яєць гельмінтів;
– взяття сечі на загальний аналіз, за методами Нечипоренка, Зимницького, на цукор, діастазу, 17-кетостероїди, фенілкетонурію;
– взяття крові з вени для бактеріологічного дослідження (на фантомі);
– оформлення направлення на різні види лабораторних досліджень;
– транспортування біологічний матеріал до лабораторії;
– підготовка пацієнта до рентгенологічних та ендоскопічних методів дослідження травної і сечової систем;
– підготовка пацієнта до ультразвукових методів дослідження.

Тема 14. Зондові маніпуляції

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Промивання шлунка з лікувальною та діагностичною метою. Особливості промивання шлунка пацієнтів, які перебувають у непритомному стані. Фракційне зондування шлунка (підготовка пацієнта, техніка проведення, направлення взятого матеріалу в лабораторію). Дуоденальне зондування (підготовка пацієнта, техніка і методи зондування). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, неможливість ковтати зонд, відмова від процедури). Медсестринські втручання з розв’язання проблем, що виникли.

Практичні навички:
– промивання шлунка пацієнта в свідомому стані (на фантомі);
– взяття промивних вод шлунка для дослідження;
– проведення дослідження секреторної функції шлунка з ентеральними і парентеральними подразниками (на фантомі);
– проведення дуоденальне зондування (на фантомі).

Розділ 3. Основи санології

Тема 15. Здоров’я. Чинники ризику виникнення захворювань

ЛЕКЦІЯ
Визначення понять “здоров’я”, “суспільне здоров’я”. Показники суспільного здоров’я: народжуваність, смертність, середня тривалість життя, захворюваність. Чинники ризику виникнення захворювань. Характеристика найвагоміших чинників: забруднення навколишнього природного середовища, нераціональне харчування, гіподинамія, шкідливі звички (алкоголізм, паління, наркоманія, токсикоманія); психоемоційна напруженість; генетична схильність та ін. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, проживання у промисловій зоні, психоемоційна напруженість у сім’ї). Медсестринські втручання з розв’язання проблем, що виникли.

Тема 16. Формування здорового способу життя і профілактика захворювань

ЛЕКЦІЯ
Формування здорового способу життя — головний засіб профілактики захворювань. Медичний супровід — активна форма медичного нагляду за станом здоров’я населення, роль у виявленні і ранній діагностиці захворювань. Види спеціалізованих диспансерів, їх організація, форми і методи роботи. Роль сестри медичної в системі медичного супроводу. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, конфліктні ситуації в сім’ї, працюючий підліток). Медсестринські втручання з

розв’язання проблем, що виникли.

Тема 17. Рух і здоров’я

ЛЕКЦІЯ
Вплив рухової активності на функціональний стан органів і систем. Гігієнічні вимоги до фізичних вправ, приміщення, взуття, одягу. Основні принципи тренування: поступовість, систематичність, різноманітність, індивідуальний підхід до пацієнтів. Фізичні вправи як лікувальний чинник. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, перенесений інфаркт міокарда, часті відрядження, що виключають систематичність тренувань). Медсестринські втручання з розв’язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Вплив рухової активності на функціональний стан органів і систем. Антропометрія. Динамометрія. Визначення ступеня фізичного навантаження за частотою пульсу і дихання. Визначення рівня вихідної тренованості за пробами (проба з присіданням, ортостатична проба, проба із затриманням дихання). Основні принципи тренування. Особливості рухової активності різних груп населення з урахуванням віку, характеру праці, стану здоров’я.

Практичні навички:
– вміння пояснити пацієнту значення рухової активності для здоров’я;
– визначення та оцінювання сили м’язів;
– виконання антропометричних досліджень;
– визначення рівня вихідної тренованості за пробами (проба з присіданням, ортостатична проба, проба із затриманням дихання);
– визначення ступеня фізичного навантаження за часом по відновленню пульсу;
– проведення бесіди на тему “Рух і здоров’я”.

Тема 18. Раціональне харчування

ЛЕКЦІЯ
Раціональне харчування — чинник профілактики захворювань. Визначення поняття, вплив раціонального харчування на здоров’я. Основні вимоги до раціонального харчування. Енергетична цінність харчового раціону. Основні принципи збалансованого харчування. Режим харчування. Поєднання раціонального харчування з правильною організацією рухового режиму. Харчування в похилому віці. Харчування при розумовій та фізичній праці. Організація харчування залежно від інтенсивності (енерговитрат) праці. Формула розрахунку маси тіла. Характеристика розвантажувальних дієт. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, порушення режиму харчування, перевищення нормальної маси тіла на 15 %). Медсестринські втручання з розв’язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Основні принципи раціонального харчування. Визначення оптимальної маси тіла людини. Визначення фізіологічних потреб різних груп населення (з урахуванням статі, віку, інтенсивності праці) у поживних речовинах та енергії. Організація харчування залежно від груп інтенсивності праці.

Практичні навички:
– пояснення пацієнтові принципів раціонального харчування;
– визначення фізіологічних потреб різних груп населення (з урахуванням статі, віку, інтенсивності праці) в поживних речовинах та енергії;
– визначення оптимальної маси тіла людини.

Тема 19. Загартовування організму. Психічна саморегуляція

ЛЕКЦІЯ Основні принципи загартовування.
Характеристика основних засобів загартовування. Рекомендації щодо загартовування здорової людини. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, часті простудні захворювання; страх переохолодження організму). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли. Саморегуляція поведінки як одна з важливих функцій психіки людини. Правила позбавлення від шкідливих звичок. Психологічний захист. Аутотренінг як система концентрованого саморозслаблення і самонавіювання. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, паління, психоемоційна напруженість на роботі). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Основні принципи загартовування організму. Характеристика основних засобів загартовування. Санітарно-освітня робота медсестри (підготовка тематичних лекцій, бесід). Підготовка санітарних бюлетенів на тему "Загартовування організму". Саморегуляція поведінки і діяльності пацієнта. Принципи психологічного захисту. Сутність аутотренінгу. Можливі проблеми (наприклад, напруженість на роботі). Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:
– пояснення пацієнтові основних принципів загартовування;
– проведення бесід, лекції на тему "Загартовування організму";
– виготовлення тематичного санітарного бюлетеня "Загартовування організму".

Тема 20. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття

ЛЕКЦІЯ
Особливості здоров'я дорослого населення залежно від сімейного стану. Соціально-психологічні проблеми сім'ї, проблеми розлучення. Роль сім'ї у формуванні здоров'я дітей. Визначення поняття геронтологія, герогігієна, геріатрія. Проблеми людей похилого віку. Основні умови активного довголіття. Можливі проблеми пацієнта, наприклад: розлучення, психологічна адаптація людей старечого віку. Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

XI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання навчальних досягнень проводиться відповідно до чинного «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти КЗ СОР "Сумський фаховий медичний коледж", за 4-х бальною системою оцінювання.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка «відмінно» ставиться, коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо- професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності. При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Уміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «добре» ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних завдань, але допускає

окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Недостатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми. При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипоказання для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичної навички. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань.

Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання, здійснюється у формі диференційованого заліку та екзамену.

Диф.залік оцінюється за поточними оцінками за кожне практичне заняття.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Критерії оцінювання екзамену

Відповідь здобувача освіти має бути зв’язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти його вміння застосовувати вивчене у конкретних випадках

Оцінка «5» ставиться, якщо здобувач освіти грунтовно і повно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння матеріалу, обгрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником а й самостійно складені, викладає матеріал послідовно і правильно.

Оцінка «4» ставиться, якщо здобувач освіти дає відповідь, що задовільняє ті ж вимоги, що й оцінка «5», але допускає деякі неточності та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу, мало проявляє самостійності у доборі прикладів.

Оцінка «3» ставиться, якщо здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно, не вміє установити різницю між фактами і наслідками, глибоко і переконливо обгрунтовувати свої думки, відчуває труднощі під час добору прикладів.

Оцінка «2» ставиться, якщо здобувач освіти виявляє незнання більшої частини відповідного розділу вивченого матеріалу, допускає у формулюванні визначень і правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і неповно викладає матеріал.

XII. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Історія розвитку та становлення медсестринства у світі та в Україні.

2. Роль сестри медичної (брата медичного) в лікувальному процесі. Права та обов'язки сестри медичної (брата медичного).
3. Типи закладів охорони здоров'я, їх структура та функції.
4. Приймальне відділення лікарні, функції сестри медичної (брата медичного).
5. Прийом, реєстрація та санітарна обробка пацієнта.
6. Профілактика інфекцій у закладах охорони здоров'я. Поняття інфекційної безпеки.
7. Види та методи дезінфекції.
8. Методи стерилізації.
9. Лікувально-охоронний режим, його елементи та значення для пацієнта.
10. Режими фізичної активності.
11. Транспортування та переміщення пацієнтів.
12. Медсестринські втручання для задоволення потреби пацієнта з дотримання особистої гігієни.
13. Заміна постільної та натільної білизни тяжкохворому. Правила зберігання чистої та брудної білизни в стаціонарі.
14. Туалет очей, слухових проходів, носових ходів, порожнини рота тяжкохворого.
15. Пролежні. Фактори ризику розвитку пролежнів, стадії утворення, локалізація. Медсестринські втручання з метою профілактики пролежнів.
16. Лікувальне харчування, основні принципи. Годування тяжкохворих.
17. Харчування пацієнтів у стаціонарі. Контроль за передачами з дому, зберіганням продуктів харчування. Складання порційної вимоги.
18. Штучне годування: через зонд, гастростому, за допомогою живильної клізми, парентеральне.
19. Термометр: будова, правила зберігання і користування, дезінфекція.
20. Вимірювання температури тіла, реєстрація (цифрова, графічна), оцінка результатів.
21. Стадії гарячки, основні симптоми. Догляд за пацієнтами в гарячці.
22. Спостереження за диханням (частота, глибина, ритм). Підрахунок частоти дихальних рухів, цифровий та графічний запис. Респіраторна підтримка.
23. Проблеми пацієнта при захворюваннях органів дихання. Медсестринські втручання для задоволення потреби пацієнта в нормальному диханні.
24. Правила користування індивідуальною плювальницею, її дезінфекція.
25. Респіраторна підтримка: техніка подачі кисню з кисневої подушки, через маску, носовий катетер.
26. Пульс: техніка дослідження, властивості, цифрове та графічне зображення в температурному листку, порушення пульсу.
27. Артеріальний тиск: техніка вимірювання, оцінка, цифровий та графічний запис, порушення АТ.
28. Проблеми пацієнта при порушенні функцій серцево-судинної системи. Надання допомоги при гострій судинній недостатності.
29. Проблеми пацієнта з порушенням функцій травного каналу. Допомога пацієнту під час блювання.
30. Промивання шлунка, показання, протипоказання, техніка виконання.
31. Очисна клізма, показання, протипоказання, оснащення.
32. Сифонна клізма, показання, протипоказання, оснащення.
33. Краплинна клізма, показання, протипоказання, оснащення.
34. Лікувальна клізма, показання, протипоказання, оснащення.
35. Олійна клізма, показання, протипоказання, оснащення.
36. Метеоризм, застосування газовивідної трубки.
37. Проблеми пацієнта з порушенням функцій сечовидільної системи.
38. Заходи при затримці сечі. Катетеризація сечового міхура у чоловіків та жінок.
39. Показання та техніка промивання сечового міхура.
40. Механізм дії грілки: показання, протипоказання, техніка застосування.
41. Механізм дії, показання до призначення, техніка застосування міхура з льодом.
42. Показання, протипоказання, анатомічні ділянки, техніка постановки банок.
43. Показання, протипоказання, техніка накладання гірчичників.
44. Показання, протипоказання, види та застосування компресів.
45. Водолікування. Загальні і місцеві ванни. Надання першої допомоги пацієнту в разі погіршення стану під час приймання ванни.
46. Правила виписування та отримання лікарських засобів у стаціонарі.
47. Правила зберігання, розміщення та обліку ліків у відділенні.
48. Організація роздавання ліків у відділенні.
49. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, закапування крапель в ніс, вуха, очі. Інгаляції.
50. Ентеральне введення ліків: через рот, під язик, ректальне.
51. Парентеральний спосіб введення ліків, переваги і недоліки, інструментарій.

52. Внутрішньошкірні ін'єкції: призначення, анатомічні ділянки, техніка виконання.
53.Особливості введення олійних розчинів, можливі ускладнення, їх профілактика.
54. Розрахунок дози та правила введення інсуліну.
55. Внутрішньом'язові ін'єкції: призначення, анатомічні ділянки, техніка виконання.
56. Розчинення, розрахунок дози та введення антибіотиків.
57. Венепункція: призначення, інструментарій, техніка проведення.
58. Внутрішньовенне струминне введення ліків.
59. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження.
60. Внутрішньовенне краплинне введення ліків. Будова та монтаж системи для інфузійної терапії.
61. Постановка ПВК.
62. Види глюкометрів.
63. Можливі ускладнення ін'єкцій, причини виникнення, надання допомоги.
64. Взяття мазка з зіву та носа, мета, скерування в лабораторію.
65. Лабораторне дослідження харкотиння. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
66. Лабораторне дослідження сечі. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
67. Лабораторне дослідження калу. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
68. Підготовка пацієнтів та участь медсестри в рентгенологічному обстеженні органів травлення, іригоскопії, холецистографії, урографії.
69. Підготовка пацієнтів та участь медсестри в ендоскопічних та ультразвукових обстеженнях.
70. Участь медсестри в проведенні плевральної пункції: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
71. Участь медсестри в проведенні абдомінальної пункції: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
72. Люмбальна пункція: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
73. Стернальна пункція: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
74. Медична етика і деонтологія, їх значення в професійній діяльності медсестри.
75. Порушення етико-деонтологічних норм, їх наслідки для пацієнтів.
76. Ієрархія людських потреб по А. Маслоу.
77. Роль медсестри в задоволенні людських потреб.
78. Характеристика основних медсестринських моделей.
79. Медсестринські моделі В.Хендерсон та Мойри Аллен.
80. Людські потреби – основа медсестринського догляду.
81. Застосування медсестринських моделей на практиці.
82. Визначення медсестринського процесу, етапи та значення в процесі догляду.
83. Просвітницька робота щодо здорового способу життя, загартовування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім’ї.

XIII. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЧИ ВМІНЬ

1. Виявляти проблеми пацієнта, формулювати медсестринський діагноз.
2. Складати індивідуальні плани медсестринського догляду за пацієнтом, використовуючи стандартні плани догляду.
3. Складати індивідуальні плани навчання пацієнта, використовуючи стандартні плани навчання.
4. Утилізувати використані одноразові вироби медичного призначення.
5. Здійснювати деконтамінацію медичного інструментарію.
6. Здійснювати гігієну рук.
7. Готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації.
8. Дезінфікувати предмети догляду.
9. Проводити передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення.
10. Контролювати якість передстерилізаційного очищення.
11. Готувати перев’язувальний матеріал, укладати в стерилізаційні коробки. Контролювати якість стерильності при паровій стерилізації.
12. Надягати стерильний халат, шапочку, маску, гумові рукавички.
13. Заповнювати паспортну частину медичної карти стаціонарного хворого, журнал обліку прийому пацієнтів.
14. Проводити огляд і здійснювати відповідні заходи при виявленні педикульозу.
15. Визначати ступінь ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
16. Проводити заходи з профілактики пролежнів.

17. Обробляти шкіру за наявності пролежнів.
18. Здійснювати заходи з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
19. Здійснювати заходи з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки).
20. Здійснювати заходи з догляду за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу.
21. Здійснювати заходи з догляду за носовими ходами.
22. Здійснювати заходи з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації).
23. Подавати сечоприймач, металеве і гумове судно тяжкохворим.
24. Годувати тяжкохворого пацієнта з ложки і напувальниці.
25. Здійснювати штучне харчування пацієнта.
26. Вимірювати температуру тіла. Реєструвати дані термометрії в температурному листі.
27. Підраховувати частоту дихальних рухів. Реєструвати дані в температурному листі.
28. Визначати життєву ємність легень за допомогою спірометра.
29. Подавати кисень з кисневої подушки.
30. Здійснювати респіраторну підтримку пацієнтів (подача кисню через носові катетери, маску).
31. Досліджувати пульс. Реєструвати дані в температурному листі.
32. Визначати сатурацію.
33. Вимірювати артеріальний тиск. Реєструвати дані в температурному листі.
34. Визначати набряки.
35. Надавати допомогу під час блювання, аспірації блювотних мас.
36. Застосовувати газовідвідну трубку.
37. Застосовувати очисну клізму.
38. Застосовувати сифонну клізму.
39. Застосовувати лікувальну мікроклізму.
40. Застосовувати олійну клізму.
41. Застосовувати гіпертонічну клізму.
42. Проводити катетеризацію сечового міхура м’яким катетером.
43. Промивати сечовий міхур.
44. Накладати гірчичники.
45. Накладати зігрівальний компрес.
46. Накладати охолоджувальний компрес.
47. Застосовувати міхур з льодом.
48. Застосовувати грілку.
49. Навчати пацієнта користуванню кишеньковим інгалятором.
50. Закрапувати краплі в очі, ніс, вуха, закладати мазь за нижнє повіко.
51. Набирати лікарські засоби з ампули і флакона.
52. Розводити і розрахувати дозу антибіотика.
53. Виконувати внутрішньошкірні ін’єкції.
54. Виконувати підшкірні ін’єкції.
55. Виконувати ін’єкції інсуліну.
56. Виконувати внутрішньом’язові ін’єкції.
57. Виконувати внутрішньовенні ін’єкції.
58. Брати кров з вени для лабораторного дослідження.
59. Збирати і заповнювати систему для внутрішньовенних вливань.
60. Виконувати внутрішньовенне краплинне вливання ліків.
61. Здійснювати катетеризацію периферичних вен.
62. Визначати рівень цукру в крові за допомогою глюкометра.
63. Брати харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу.
64. Брати кал для копрологічного та бактеріологічного дослідження.
65. Брати кал на приховану кров.
66. Брати сечу на загальний аналіз, за методом Нечипоренка, на діастазу.
67. Брати сечу за методом Зимницького.
68. Брати сечу на глюкозу, білок, 17-кетостероїди, бактеріологічне дослідження.
69. Брати кров з вени для бактеріологічного дослідження.
70. Промивати шлунок пацієнту в свідомому стані.
71. Брати промивні води шлунку для дослідження.
72. Проводити дослідження секреторної функції шлунка з ентеральними і парентеральними подразниками.

73. Проводити дуоденальне зондування.
74. Готувати пацієнта та оснащення до проведення плевральної пункції.
75. Готувати пацієнта та оснащення до проведення абдомінальної пункції.
76. Готувати пацієнта та оснащення до проведення люмбальної пункції.
77. Готувати пацієнта та оснащення до проведення стернальної пункції.
78. Виконувати антропометричні дослідження.
79. Здійснювати заходи базової підтримки життя.

XIV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. В.М.Лісовий «Основи медсестринства», Київ ВСВ «Медицина», 2018 р.

Нормативна документація МОЗ України щодо санітарно-протиепідемічного режиму в ЗОЗ

1. Наказ МОЗ України від 06.05.2021 **№882** «Про затвердження санітарно-протиепідемічних правил і норм використання ультрафіолетового бактерицидного випромінювання для знезараження повітря та дезінфекції поверхонь в приміщеннях закладів охорони здоров'я та установ/закладів надання соціальних послуг/соціального захисту населення».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0978-21#Text
2. Наказ МОЗ України від 03.08.2021 **№1614** «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-21#Text
3. Наказ МОЗ України від 03.08.2020 **№1777** «Про затвердження Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1110-20#Text
4. Наказ МОЗ України від 17.03.2015 **№148** «Про затвердження Порядку підтвердження зв'язку зараження ВІЛ-інфекцією з виконанням працівником своїх професійних обов'язків».
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE26822.html

5. Наказ МОЗ України від від 31.10.2024 **№1827** Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів»
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1938-24#Text
6. Наказ МОЗ України від 08.05.2025 **№785** «Про затвердження Державних санітарних норм та правил зі збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни в закладах охорони здоров'я».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0813-25#n7
7. Наказ МОЗ України від 11.08.2014 **№552** «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1067-14#Text
8. Наказ МОЗ України від 16 грудня 2024 **№2103** «Про затвердження Порядку проведення екстреної постконтактної профілактики у працівників, які проводять тестування на ВІЛ або надають медичну допомогу людям, які живуть з ВІЛ, або контактують з кров'ю чи біологічними матеріалами людини, забрудненими ними інструментарієм, обладнанням чи предметами».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2012-24#Text
9. Наказ МОЗ України від 28.03.1994 р. **№38** «Про організацію та проведення заходів по боротьбі з педикульозом».
https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0038282-94#Text

Нормативна документація МОЗ України щодо облікових форм медичної документації

1. Наказ МОЗ України від 29 грудня 2000 року **№369** «Про затвердження форм медичної облікової документації, що використовується в стаціонарах і поліклініках (амбулаторіях)» (форма 029/о "Журнал обліку процедур").
https://mozdocs.kiev.ua/forms/f029_0.doc (форма 029/о)
2. Наказ МОЗ України від 29.05.2013 **№435** «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають

амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності (форма 003-4/о «Листок лікарських призначень»)».

https://mozdocs.kiev.ua/forms/f003_4_0.doc (форма 003-4/о)

3. Наказ МОЗ України від 4.02.2012 **№110** «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкції щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (форми 001/о «Журнал обліку прийому хворих у стаціонар і відмов від госпіталізації», 003/о «Медична карта стаціонарного хворого», 003/6-о «Інформована добровільна згода пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення»).

https://mozdocs.kiev.ua/forms/f001_0.doc (форма 001/о)

http://endoscopy.com.ua/assets/files/dodatku.pdf (форма 003/о + форма 003-6/о)

4. Наказ МОЗ України від 10.01.2006 **№1** «Про затвердження форм первинної облікової документації з інфекційної, дермато-венерологічної, онкологічної захворюваності та Інструкції щодо їх заповнення» (форма 058/о «Екстрене повідомлення про інфекційне захворювання, харчове, гостре професійне отруєння, незвичайну реакцію на щеплення»).

https://phc.org.ua/sites/default/files/uploads/files/dodatok4.docx (форма 058/о)

5. Наказ МОЗ України від 26 липня 1999 року **№184** «Про затвердження форм облікової статистичної документації, що використовується в стаціонарах лікувально-профілактичних закладів» (форма 004/о "Температурний листок").

https://mozdocs.kiev.ua/forms/f004_0.doc (форма 004/о)

Нормативна документація МОЗ України щодо спостереження і догляду за пацієнтами

1. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 **№1269** «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».

https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1269282-19#Text

2. Наказ МОЗ України від 29.10.2013 р. **№931** «Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2205-13#Text

3. Наказ МОЗ України від від 12.09.2024 **№ 1581** "Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гіпертонічна хвороба (артеріальна гіпертензія)»"

https://surl.lt/pkbsex

4. Настанова **00292**. Профілактика і лікування пролежнів

https://guidelines.moz.gov.ua/documents https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3176

Нормативна документація МОЗ України щодо обліку лікарських засобів у закладах охорони здоров'я

1. Наказ від 07.08.2015 р. **№ 494** «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1028-15#Text

2. Наказ від 09.09.2014 **№635** «Про затвердження Методичних рекомендацій ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я».

https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635282-14#Text

3. Наказ МОЗ України від 19.07.2005 **№360** «Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text

4. Наказ МОЗ України від 16.12.2003 р. **№584** «Про затвердження правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0275-04#Text

5. Наказ МОЗ України від 16.03.1993 р. **№44** «Про організацію зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення».

https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0044282-93#Text